

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Prevence a legislativní změny mají vést k větší ochraně dětí

Ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil předkládá několik návrhů ke zlepšení ochrany práv dětí. Pomoci má například vytvoření specializovaného senátu pro tzv. mezinárodní únosy dětí nebo prevence v podobě informování veřejnosti o problematice mezinárodních rodin. K rychlejšímu výkonu rozhodnutí odnětím dítěte mají také přispět změny v občanském soudním řádu.

Pro zefektivnění ochrany dětí vytvořil ministr v březnu pracovní skupinu pro otázky tzv. mezinárodních únosů dětí a výkonu rozhodnutí odnětím dítěte. „**Pracovní skupina zhodnotila českou právní úpravu v těchto oblastech a navrhla řešení vedoucí k odstranění zjištěných nedostatků. Naším cílem je, aby zájem dítěte byl prvořadým hlediskem uplatňovaným veřejnými orgány při řešení rodinné problematiky,**“ říká ministr Jiří Pospíšil.

Pracovní skupina složená z odborníků ministerstva spravedlnosti, ministerstva práce a sociálních věcí, soudců a neziskového sektoru zhodnotila, že současná právní úprava i prováděcí předpisy jsou nedostačující. Podle závěrů skupiny jsou potřeba jak legislativní a technické změny, tak posílení prevence.

Mezinárodní únosy

U problematiky tzv. mezinárodních únosů se činnost skupiny zaměřila na otázku **zrychlení aplikace platných mezinárodních úmluv**. Vedle návrhu vytvořit **jeden specializovaný soud**, má řízení urychlit také **přímá komunikace soudů v jednotlivých zemích**, kterou bude zajišťovat **institut tzv. styčného soudce**. Česká republika již prostřednictvím ministerstva spravedlnosti takového styčného soudce ve věcech rodinného práva určila, stal se jím soudce KS Ústí nad Labem Lubomír Ptáček. Další navrhované změny se týkají stanovení lhůt pro řízení v daných věcech. **Rozhodnutí soudu by mohlo být vydáno ve zkráceném řízení**, aniž by bylo nutné nařizovat jednání. Soudce by také měl vést řízení podle Haagské úmluvy tak, aby dokazování omezil jen na zjištění, která jsou nezbytná pro rozhodnutí.

Informační akce pro občany, úředníky a soudce

Ministerstvo spravedlnosti **usiluje o zkvalitnění právní informovanosti občanů** tím způsobem, že by soudní řízení o navrácení dítěte bylo až posledním krokem, ke kterému se občan uchýlí. **Jako příklad takového preventivního úsilí může sloužit leták s názvem „První pomoc mezinárodním rodinám v krizi“**, který byl v těchto dnech dokončen.

Důležité také je **poskytování informací zastupitelským úřadům, soudům a dalším orgánům, kterých se rodinná problematika týká**. Ministerstvo spravedlnosti proto vytvořilo a rozeslalo materiály českým zastupitelským úřadům v zahraničí, aby mohly odborněji pomáhat českým občanům, kteří řeší rodinný spor s partnerem cizincem.

V rámci vzdělávacích akcí proběhl začátkem června seminář s názvem „**Sjednocení rozhodovací praxe soudců ve věcech péče soudů o nezletilé s mezinárodním prvkem**“ a na říjen ministerstvo spravedlnosti připravuje mezinárodní konferenci zaměřenou na tzv. mezinárodní únosy dětí. Dále se dokončuje informativní materiál pro soudce, kteří jsou specializováni na tuto agendu. Materiál bude obsahovat souhrn vybraných mezinárodních i českých rozhodnutí společně s komentářem k Haagské úmluvě a také rozbor judikatury Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku týkající se práva na rodinný život. Tento dokument bude soudcům distribuován koncem roku.

Výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí

Cílem ministerstva spravedlnosti v oblasti výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí je prosadit takové legislativní změny, které by pomohly v co největší možné míře vyloučit negativní dopady na psychiku dítěte. Snahy tak směřují především k **urychlení soudního řízení**, a dále pak k vyřešení otázky, jak zabránit ovlivňování dítěte jedním z rodičů. Příslušnými ministry (spravedlnosti, vnitra, zdravotnictví, školství, práce a sociálních) byl již podepsán text **nové meziresortní instrukce** pro postup soudu při výkonu rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, který nahradí předchozí zastaralou instrukci z roku 1988. V této instrukci se například preferuje způsob odnětí dítěte mimo rodinné prostředí (např. ve škole, ale mimo kolektiv).

Novela občanského soudního řádu

Zkvalitnit existující právní úpravu chce ministerstvo spravedlnosti formou novely občanského soudního řádu. Má dojít k posílení **poučovací povinnosti soudů** v opatrovnických řízeních, aby tyto úkony již nebyly prováděny v řízení vykonávacím. Rovněž má být stanoven **maximální počet pokut**, které lze uložit tomu, kdo neplní dobrovolně soudní rozhodnutí. Soudce by v rozhodnutí měl také zdůvodnit, proč ukládá další pokutu, a tudíž nerealizuje samotné odnětí dítěte.

Ke zmírnění následků, které na dítěti výkon rozhodnutí zpravidla zanechává, přispěje **posílení role mediátorů**, kteří mohou zásadně pomoci při řešení rodinných krizí, a také asistence psychologa u výkonu rozhodnutí v odůvodněných případech.

Ministerstvo spravedlnosti v současnosti spolupracuje též s nevládním sektorem a do budoucna s ním chce mnohem více diskutovat změny, které mohou být u rodinné problematiky obzvláště přínosné.

Zdroj: MSp ČR

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost za škodu způsobenou dítětem v době dočasného svěření do péče jiné osoby \(např. do mateřské školky\)](#)
- [Změna závěti formou škrtnů a vpisků provedená přímo v textu původní závěti](#)
- [K vypořádání SJM k domu na pozemku jednoho z manželů](#)

- [Výše náhrady pro pozůstalé při usmrcení osoby blízké](#)
- [Určení výše příjmu podnikatele pro výpočet výživného \(manžela či manželky\)](#)
- [K problematice přechodu práv a povinností ze smlouvy o dodávkách energií](#)
- [O kritice doktríny paternalistického přístupu k dětem v kontextu realizace ústavní výchovy a připravovaných změn v této oblasti](#)
- [Svěřenský fond – klidný přístav pro rodinné nemovitosti](#)
- [Způsobilost nezletilých osob k udělení informovaného souhlasu](#)
- [Metodika NS pro stanovení náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením blízké osoby](#)
- [Evropská právní úprava ochrany těhotných zaměstnankyň před výpovědí a její soulad s propuštěním těhotné zaměstnankyně v rámci hromadného propouštění](#)